

Írta: Major Zoltán

2026. május 26. kedd, 14:56



A Bóbita idei évadában több jelentős eseményre, bemutatóra is sor került. Márciusban bemutatták a felnőtteknek szóló *MacbeTT* című előadást, májusban egy, a komolyzene és a báb kapcsolatára épülő kiállítás nyílt, az évad utolsó premierjeként pedig megnézhattuk egy klasszikus magyar népmese,

A bőgős fia meg az ördögök

bábszínházi adaptációját. Sramó Gábor igazgatóval beszélgettünk ezekről az eseményekről, és arról, hogy ezek miért fontosak a Bóbita életében és annak küldetését tekintve.

(Képünkön: jelenet

A bőgős fia meg az ördögök

c. előadásból. Fotó forrása: Bóbita Bábszínház)

- Több év kihagyás után ismét egy felnőtteknek szóló előadás, a *MacbeTT* került a Bóbita színpadára. Miért fontos ez a bábszínház számára?

- A bábszínházi szakma mindig próbálja hangsúlyozni, hogy az nem csupán gyermekeknek szóló művészeti ág, hanem a legkisebbektől a felnőttekig mindenkinek szól. A Bóbitára mindig is jellemző volt már az amatőr korszakától kezdve az, hogy a populárisabb show-jellegű műsorok mellett a komolyabb hangvételű elgondolkodtató előadások is szerepeltek a repertoárban, mint például a Pink Floyd zenéjére készült *Kalevala*, illetve a Muszorgszkij művére és az Emerson, Lake & Palmer zenéjére íródott

Egy kiállítás képei

. A 2010-es években ezt a hagyományt úgy folytattuk, hogy klasszikusokat vittünk a színpadra. Az első ilyen vállalkozás 2014-ben

Az ember tr.

volt, sőt, már a 2002-ben, szintén általam rendezett

Candide, avagy a Jámbor

című előadás is a fajsúlyosabb, irodalomtörténeti szempontból is kiemelt művekből készült bábadaptációk sorozatába illeszkedik.

Az ember tr.

-t a covid időszakában követte a

Csongor és Tünde

, ami éppen a koronavírus-járvány miatt kissé szerencsétlen időpontban született meg. Ennek a vonulatnak lett a folytatása az

Alapi Tóth Zoltán

rendezésében és elképzelései alapján készült

MacbeTT

.

- Közös választottatok Shakespeare klasszikusát?

- Nem, ő keresett meg, hogy az SZFE-n végzős rendező szakos hallgató, és egy vizsgaelőadást szeretne rendezni, ezt pedig a Bóbitában szeretne volna megvalósítani. Eddig még nem született olyan előadás nálunk, ami a Színművészeti Egyetem vizsgaelőadása lett volna. Azt is elmondta Zoltán, hogy a *Macbethre* gondolt, ami már régóta foglalkoztatja. Nagyon örültem, hogy egy felnőttelőadásról van szó, valamint hogy egy klasszikus irodalmi műből fog születni az adaptáció. Természetesen az is felmerült bennem, hogyan lehet egy ennyire ismert Shakespeare-művet bábszínpadra vinni, illetve hogy mi indokolja azt. Minden darabválasztásnál, legyen az gyerekeknek vagy felnőtteknek szóló előadás, fontos meghatározni, hogy mitől lesz az adott darab bábszínházi előadás, és nem csak bábszínházban játszott előadás, és hogy mitől lesz az egy új, izgalmas gondolatisággal megtöltött produkció. A *MacbeTT* adaptálását egy több mint féléves dramaturgiai munka előzte meg, amit Zoltán

Vilmos Noémival

közösen végzett el. A

MacbeTT

-et egyrészt tömörítés jellemzi, hiszen a bábműfaj nem visel el túl sok szöveget. Élettelen bábokkal nem lehet, nem szabad túl sok szöveget előadni, ez alapvetése a műfajnak. Másrészt több szerepösszevonás is történt, és még a próbaidőszak alatt is alakult az előadás, folyamatosan voltak eldöntendő kérdések. Örültem annak a koncepciónak, hogy a báb és a színész hogyan tudja kiegészíteni egymást, hogyan tudnak egymáshoz valami többletet hozzáadni. Az alkotók az előadásban szereplő szimbólumokat illetően egy nagyon izgalmas, elgondolkodtató és abszolút érthető jelrendszert alakítottak ki. Nem jelent problémát a néző

számára, hogy miért szerepel báb vagy épp a színész egy-egy jelenetben, és hogy melyik szereplőt látjuk éppen. Szép, nagyszerű vizuális élményt adó előadás jött létre.

- Az előadás vizuális megoldásai a karakterek jellemét és cselekedeteit is reprezentálják.

- A báb egyik varázsa, hogy csodákra képes: tud repülni, átalakulni és még sorolhatnám. Továbbá a báb a legszörnyűbb dolgokat, mint például a halált, a gyilkosságot és ezeknek mindenféle szörnyű módzatait egyfajta esztétikával, stilizációval képes bemutatni, amitől nem lesz elviselhetetlen, profán és megbotránkoztató az előadás, ugyanakkor hideglelőssé teszi azt. Egy báb halála, és ahogy a bábon keresztül az elmúlást, gyilkosságot és egyéb szörnyűségeket bemutatjuk, megemeli az egészet úgy, hogy ez közben a nézőben nagyon erős érzéseket kelt.

- Az évad második felében egy erdélyi színházban rendeztél. Milyen előadás született ott?

- A Bóbita két határon túli színházzal áll szoros szakmai kapcsolatban több mint egy évtizede. Az egyik a szatmárnémeti Brighella Bábtagozat, ami a Harag György Társulat tagozata, illetve a marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyerekszínház. Ez az együttműködés folyamatos darabcserét és kölcsönös vendéjátékokat jelent. Továbbá, ami személyes érintettség, mind a két helyre rendszeresen hívnak rendezni. A szatmárnémetiek pár év kihagyás után másfél éve kerestek meg, hogy örülnének, ha újra együtt tudnánk dolgozni. Több darabot is ajánlottam nekik. Nagyon szeretem Wilhelm Hauff német író meséit, a Bóbitában is épp műsoron van az egyik meséjéből készült előadás, *A kőszív*. Régóta foglalkoztat *A gólyakalifa története*, ami a varázslat, az átváltozás miatt abszolút bábszínpadra illik, illetve humorra is bőven van benne lehetőség, ami közel áll hozzám, ugyanis fontosnak tartom, hogy a bábszínházban, és egyáltalán a színházban megjelenjen a humor. A szatmárnémetiek ezt a mesét választották, ami aránylag ismertebb, és egyfajta egzotikummal rendelkezik, amitől egy kicsit más, mint az európai mesék vagy a magyar népmesék. Az előadásban ráadásul nem csak én képviseltem a Bóbitát, a tervező

Nagy-Kovács Géza

volt, aki ezt a keleti egzotikumot, csodát a látványban megteremtette. A dramaturg pedig egykori tanítványom, a

Macbeth

kapcsán említett Vilmos Noémi volt.

- Az évad utolsó bemutatója egy magyar népmese alapján született. Hogyan született ez

az előadás?

- Ennek az előzménye, hogy az évad elején, nagyon rövid határidővel az NKA egy meghívásos pályázatot hirdetett a bábszínházaknak. A pályázat arra adott lehetőséget, hogy egy magyar népmesét állítsunk színpadra ebben az évadban, így született meg *A bőgős fia meg az ördögök*, amit a nyáron, ha az idő kegyes lesz, a szabadtéri színpadon fogunk játszani a Szamárfül Fesztiválon, illetve a következő évadban a kamarateremben.



Jelenet *A bőgős fia meg az ördögök* c. előadásból (balról jobbra: Tatai Gergő és Arató Máté)

- Miért ezt a mesét választottátok? Mitől érdekes a gyerekek (és felnőttek) számára?

- Elfogult vagyok, mert ha megkérdeznék tőlem, hogy melyik a gyerekkori kedvenc mesém, akkor ezt említeném. Illyés Gyula *Hetvenhét magyar népmese* című gyűjteményében *A bőgős fia meg az ördögök*

volt a kedvencem, már 4-5 éves koromban. Én is gondolkodtam, hogy mi ragadhatott meg ebben a mesében, hogy ennyire belém égett. Talán az, hogy az egész világot bemutatja. A történet a hétköznapi életben kezdődik, ahol favágók beszélgetnek, hogy milyen kívánságuk lenne, és az hirtelen megvalósul. Zsiga bőgős meggondolatlan kérése, hogy tizenkét gyereke szülessen, eléggé mellbe vágja szegény hősünket, ezért azt kívánja, hogy inkább a pokolban legyen fűtő. A gondolatoknak, a kimondott szónak nagy ereje van, ezért oda is kerül. A legkisebb fia azonban elindul megkeresni az apját. Először a mennyországban kutatja, a

következő stáció pedig a pokol. Mindkettőt igyekeztünk a gyerekek számára érdekesen és humorral bemutatni. Természetesen szerepel a mesében egy királylány is, és a próbatételek, amikkel túl lehet járni az ördögök eszén. Így

A bőgős fia meg az ördögök

az egész világmindenségünket bemutató nagy tablóvá kerekedik, amiben a mennytől a poklig a humorfaktor nagyon erős. Ráadásul az előadás Nagy-Kovács Géza tervezőnek köszönhetően izgalmas vizualitással, speciális bábokkal rendelkezik, amelyet a színészek élőjátéka szépen kiegészít.

- Kik szerepelnek az előadásban?

- Az előkészületek során a társulat teherbírását, illetve azt vettük figyelembe, hogy ki mennyi feladatot kapott az évad során. Az előadást hárman játsszák: **Arató Máté**, akinek egy kicsit lazább volt az évad,

atai Gergő

, aki ugyan díszítő, színpadmester és ügyelő státuszban van nálunk, de mindenki tudja, hogy jó színészi képességekkel rendelkezik, és vendégként szerepel

Balog Zita

, aki korábban a Bóbita tagja volt. Nagyon örülök, hogy úgy láttam, hogy mind a hárman nagy örömmel és játékkedvvel vettek részt a próbákban és adják elő az előadást. Örömjátéknak érzem, és bízom benne, hogy a közönség is ezt fogja majd érezni.

- **Május 9-én nyitott meg a Bóbita bábmúzeumának legújabb időszakos kiállítása, a „Dallam és bábu egy ütemre”, amin azokkal az előadásokkal ismerkedhet meg a közönség, amelyek a komolyzenére épülnek. Mi ennek a jelentősége?**

- A zene az amatőr Bóbita korszakában rendkívül fontos volt, sőt, Kós Lajos teljes időszakát a zenére épülő darabok tették ki. Lulu bá sokszínűségét mutatja, hogy a népszerű, abban a korban legismertebb popzenékre, illetve a nagy klasszikus művekre is születtek előadások. A bábszínház repertoárján szerepelt Bartók Béla, Prokofjev, Muszorgszkij, tehát valóban széles zenei palettát mutatott fel a Bóbita. Ebben az is benne volt, hogy főleg az amatőr korszakban, jogdíjkérdések nem voltak, sokkal könnyebben, egyszerűbben lehetett ezeket intézni. Mi sok mindenről azért mondtunk le, illetve játszottuk kevés alkalommal, mert magas volt a jogdíj összege. A zene mindig nagyon fontos volt, a kiállításon az elmúlt huszonöt év komolyzenére épülő előadásainak a bábjait és díszleteit lehet megtekinteni. Az első kiállított darab, *A diótörő* 2001-ben született, az utolsó, a

Háry János

pedig a Bóbita hatvanadik születésnapjára készült el. Úgy gondoltuk, hogy ezeket az

előadásokat fontos tematikusan bemutatni, hiszen mindegyik szövegnélküli. Persze saját magammal szemben is van hiányérzetem, talán erőteljesebben is lehetett volna képviselni ezt az irányzatot. Ha visszatekintünk az elmúlt 25-30 évre, az egyik legsikeresebb, legtöbbet játszott előadásunk

A diótörő

volt, ami tizenkét országba jutott el és több díjat is nyert. Ez is mutatja, hogy a zenére épülő előadásokban van lehetőség, ami nem csak kultúrmisszióként fontos, hanem rentábilisak is, nagy népszerűséget lehet elérni velük. Jelenleg is gondolkodunk abban, sőt, folynak megbeszélések ez ügyben, hogy egy újabb, a kisebbeket is játékosan megszólító, szöveg nélküli előadás jöjjön létre.

- Ugyanakkor ezeknek az előadásoknak nagy része felnőtteknek is szól, így az egész családot bevonzó programról beszélhetünk.

- Talán szerencsésebb ezeket családi előadásoknak nevezni, és úgy hirdetni őket. Hiszen mindenki megtalálhatja benne azt, amitől neki is szól a darab, felnőttek számára is sokszor meglepetés, amit kapnak. 2011-ben készült a Pannon Filharmonikusok kétszázadik évfordulójára a Lickl György művéből készült bábopera, a *Divatos háztartás*. Mi külön felvett zenére próbáltuk a marionettekkel a játékot, és csak kétszer volt lehetőség próbára a Kodály Központban a zenekarral, az operaénekesekkel és

Bogányi Tibor

karmesterrel közösen. Nagyon intenzíven, gyorsan kellett dolgozni, nem volt kis vállalás. Az egyik legviccesebb emlékem erről az egyébként kissé feszült és nagyon intenzív próbafolyamatról az, hogy a zenészek, a zenekari árokból felnézve, milyen gyermeki örömmel és érdeklődéssel bele tudtak feledkezni a bábjátékba. A

Háry János

daljátéknál ugyanezt éltük át, ahol ráadásul még kórusok is voltak, így egy nagy összművészeti, rengeteg embert megmozgató, gyönyörű közös munka jött létre. Azt gondolom, hogy ez a műfaj a zenét, színházat szerető felnőtteket is magával ragadja, a gyerekekről nem is beszélve.

{jcomments off}